

Bod č. 2 - Informácia o stave plnenia opatrení zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novelou zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonanou zákonom č. 185/2014 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť dňom 1. júla 2014 sa vytvorili legislatívne predpoklady na poskytovanie a financovanie ošetrovateľských výkonov vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb.

Predmetnú problematiku s účinnosťou od 1. júla 2014 novo upravuje § 22 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“). V súlade s § 22 ods. 1 zákona o sociálnych službách v znení účinnom od 1. júla 2014 zariadenia sociálnych služieb uvedené v § 35, 36, 38 a 39 tohto zákona (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie) môžu okrem poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť (§ 7 ods. 8 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorú poskytujú zamestnanci zariadenia sociálnych služieb spĺňajúci podmienky na výkon zdravotníckeho povolania (§ 31 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Ide teda o oprávnenosť poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v celom rozsahu jej výkonov v súlade s § 7 ods. 8 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 185/2014 Z. z.

Dôležitá je skutočnosť, že z poskytovaného celého rozsahu výkonov ošetrovateľskej starostlivosti je však ustanovená právna možnosť úhrady len 9 zdravotných výkonov ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia. Podľa § 22 ods. 7 a 8 zákona o sociálnych službách, len na uzatvorenú zmluvu o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb na základe verejného zdravotného poistenia, ktorú uzatvorila zdravotná poisťovňa so zariadením sociálnych služieb, sa viaže pri poskytovaní zdravotných výkonov ošetrovateľskej starostlivosti podľa tejto zmluvy aj osobitná podmienka špecializácie sestry v príslušných špecializačných odboroch.

Dňa 5. augusta 2015 sa uskutočnilo na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky pracovné rokovanie na úrovni ministra práce, sociálnych vecí a rodiny a ministra zdravotníctva za účelom vyhodnotenia implementácie zákona č. 185/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v praxi (jeden rok účinnosti) a tiež § 22 zákona o sociálnych službách.

Odbor sociálnych služieb vyselekoval na základe podnetov a pripomienok z praxe (verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb) najdôležitejšie problémy aplikačnej praxe, ktoré neumožňujú vybraným zariadeniam sociálnych služieb prístup k uzatvoreniu zmluvy o uhrádzaní ošetrovateľských výkonov so zdravotnými poisťovňami – sú to najmä :

- vybrané ošetrovateľské výkony neboli vybraté tak, aby odzrkadľovali skutočný stav a potrebu poskytovanej ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb (ďalej len „ZSS“). Keďže v zariadeniach sociálnych služieb sú umiestnení aj klienti, ktorí nie sú odkázaní na uvedené zdravotné výkony (potrebujú však inú starostlivosť – dohľad alebo iné zdravotné výkony, ktoré navrhovaná novela nerieši) nemôže sa očakávať, že v rámci komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti sa budú realizovať už spomenuté ošetrovateľské výkony, ktoré údajne majú byť ďalším zdrojom príjmu pre ZSS
- doterajšia prax ukázala, že nie vo všetkých vybraných ZSS sa poskytuje zákonom vymedzených 9 zdravotných výkonov (aplikácia liečiva intra muskulárne, subcutánne, príprava a podávanie infúzie, odsávanie pacienta, ošetrovanie dekubitu do 5 cm², ošetrovanie dekubitu nad 5 cm², čistenie a dezinfekcia tracheálnej kanyly, výživa pacienta sondou, preväz rany veľkosti do 5 cm², preväz rany veľkosti nad 5 cm²), resp. poskytujú okrem množstva iných „nepreplácaných“ výkonov len niektoré z taxatívne vymedzených, takmer vôbec alebo len veľmi zriedkavo. V zariadeniach je vykonávaných celý rad iných ošetrovateľských výkonov, ktoré sa vykonávajú častejšie, ako zákonom vymedzených deväť výkonov, sú realizované odbery biologického materiálu ako krv, kapilárna krv, moč, spútum, stolica a iné (existencia širokej škály zdravotných výkonov, ktorých poskytovanie nepodlieha povinnosti zdravotnej poisťovne ich uhrádzať a zariadenia sociálnych služieb ich o mnoho viac a častejšie poskytujú ako taxatívne vymedzených 9 zdravotných výkonov
- nevhodný a malý rozsah preplácaných zdravotných výkonov, ktorý nie je dostatočným motívom pre zariadenia uvažovať o uzatvorení zmluvy s poisťovňou – málo výkonov, nesprávny výber výkonov pre účely praxe v zariadeniach, ich nulová finančná vymožitelnosť a nízka finančná návratnosť
- veľká zodpovednosť zamestnancov poskytujúcich ošetrovateľskú starostlivosť, podliehanie kontrole úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a zdravotnej poisťovni
- veľmi vysoká finančná náročnosť na zabezpečenie personálnych a materiálovo technických podmienok a i.

Dňa 11. 9. 2015 sa uskutočnilo na Ministerstve zdravotníctva Slovenskej republiky ďalšie pracovné stretnutie na úrovni zainteresovaných zamestnancov rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny a rezortu zdravotníctva, cieľom ktorého bolo vybrať z podnetov vyšších

územných celkov nové ošetrovateľské výkony, ktoré budú preplácané zdravotnými poisťovňami. U šiestich novonavrnutých ošetrovateľských výkonov bolo požiadané zo strany rezortu zdravotníctva o ich bližšiu špecifikáciu, t. j. presné vymedzenie (kto ich vykonáva, časový interval vykonávania, spôsob vykonávania, čo zahŕňa ich výkon v praxi).

Ďalšou témou bolo plnenie kvalifikačných predpokladov a kvalifikačných požiadaviek vzdelania osoby zodpovednej za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb.

Po zaslaní informácií zo strany vyšších územných celkov MPSVR SR zosumarizuje údaje a zašle komplexnú informáciu MZ SR.

Napriek uvedeným skutočnostiam majú viaceré ZSS (verejní aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb) záujem o uzatvorenie zmluvy so zdravotnými poisťovňami (v súčasnosti má cca 11 ZSS už zmluvy uzatvorené). Sú aj také ZSS, ktoré nemajú o uvedené záujem a to z dôvodu, že zabezpečujú ošetrovateľské výkony prostredníctvom agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti a nie vlastným personálom.